

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Joachimi Langii, Verbi Diu. Min. & Gymn, Frider. Berol.
Rect. Clavis Ebræi Codicis**

Lange, Joachim

Halae Saxonum, MDCCVII

VD18 10506489

Nucleus Grammaticae Ebraeae Facilis Ac Perspicuus, Qui Omissis
Superfluis, Demoque Discendi Taedio [...]

urn:nbn:de:gbv:45:1-18517

כְּשֵׁאֲכֹר

NUCLEUS
GRAMMATICAE
EBRAEAE

FACILIS AC PERSPI-

CVVS,

Qui

OMISSIS SUPERFLUIS,
DEMTOQUE DISCENDI TAEDIO

TIRONI COGNITU NECESSARIA EXHIBET,
INPRIMIS VERO

DE

VOCALIVM MUTATIONE

AC

VERBORVM ANOMALIA
DOCTRINAM

EX IPSA LINGVAE SANCTAE INDOLE
SOLIDE EXPLANAT.

CAP. I.

DE LECTIOE.

Ad lectionem & scripturam, quae retrogradae
sunt pertinent, sicut seu Consonantes, Vocales & Notae
Orthographicae, Tones & Vocatum mutatio.

DE LITTERIS.

ΣΥΛΛΕΓΕΘΕ ΤΟΝ ΟΥΔΟΧΑΜΕΛΛΑΝ

1	spir. tenuis.	Alph
2	bb. β	Beta
3	gb	Gamma
4	hb	Delta
5	h. spir. asp.	Eta
6	o spir. obl.	Vau
7	f. tenuis.	Zeta
8	cb vel db	Theta
9	τ	Teth
10	f. spir. exil.	Iota
20	ch. χ	Capta
30	ι	Lambda
40	μ	Mu
50	ν	Nu
60	ξ	Zamecha
70	spir. asp.	Xi
80	pb. φ	Psi
90	σ	Tau
100	κ	Kappa
200	ρ	Rho
300	γ	Sigma
400	τ	Sin
	θ. θ	Theta

2

I. N. I.
CAP. I.
DE LECTIONE.

Ad lectionem & scriptionem, quæ retrogradæ
sunt, pertinent Literæ seu Consonantes, *Vocales*, *Notæ*
Orthographica, *Tonus* & *Vocalium mutatio.*

Membrum I.
DE LITERIS.

א	Aleph	spir. lenis.	1
ב	Beth	bb, β	2
ג	Gimel	gh	3
ד	Daleth	dh	4
ה	He	b. spir. asp.	5
ו	Vav	v. spir. obsc.	6
ז	Sajin	f. leniss.	7
ח	Cheth	ch vel hh	8
ט	Teth	t	9
י	jod	j. spir. exil.	10
כ	Caph	ch, χ	20
ל	Lamed	l	30
מ	Mem	m	40
נ	Nun	n	50
ס	Samech	f. acutum	60
ע	Ajin	spir. asp.	70
פ	Pe	ph, φ	80
צ	Tsade	ts	90
ק	Kuph	k	100
ר	Resch	r	200
ש	Schin	שׁ שׂ שׂ sch	300
ס	Sin	f. lene	300
ת	Thau	th, θ	400

§. I. Literæ seu consonantes Vocalibus (quæ, vt sequentia legi possint, hic statim in antecessum notandæ sunt) præmittuntur : Diuiduntur autem (1) ratione *Figura*, in *uniformes* & *biformes*; *biformes* sunt vel *finales* כמנפז Camnephez, in fine sic scriptæ, ן ם ן ן ן ן ן, vel *Dilatabiles*, supplendi spatii decorisue gratia, אהלת

(2) Ratione *Organi*, inter pronunciandum maxime affecti, in *Gutturales* אהחע Ahacha; *Palatinas* גינק Gichak; *Linguales* דטלנת Datleneth; *Dentales* זסזיש Sazarasch; *Labiales* בומף Bumaph. Hinc canon, omnibus fere linguis communis. *Literæ unius organi facile inter se permutantur*, vt. אנה & ענה mœstus vel afflictus fuit. צחק & שחק risit, נשבה & לשבה cubiculum, עלו, עלם & עלז exultauit &c.

3) Ratione *Thematis* in *Seruiles* & *Radicales*; *Radicales* plerumque sunt tres vocis literæ, in 3. sing. præter. Kal. conspicuæ: *seruiles* radicalibus inferuiunt; & sunt vel *essentiales*, האמנותי vel præfixæ ac suffixæ. Vid. Cap. IV.

4) Ratione *Lectionis* in *Mobiles*, quæ cum vocali sua, aut eius vicario, Schua, semper leguntur, & *Quiescentes* אהוי (אהוי, Ehui, siue, יהוי Jehu) quæ, quoties vocali aut Schua carent, non leguntur, sed quiescunt in præcedente vocali homogenea, ordinariè longa.

§. II. De his *quiescentibus* agendum est seorsum.

⚭ Spiritus lenis, leniter e gutture missus, (sono vna cum ן affinis vocali a vele)

de-

de facto quidem apud nos ob prononciationis difficultatem (sicut & litera mobilis ׀) semper quiescit, v. g. in ארם, ארם solæ vocales leguntur; de iure vero non quiescit, nisi quando caret vocali, vt: מצא, לאמר pro לאמר, לארני pro לארני.

ה Spiritus asper & clarus, fortiore nisu e gutture missus, (quem cum א Hebræi ob singularem אֲרִיִּסְיָא inter consonas retulerunt,) tantum in fine vocis quiescit, (vt. גלה gala, non galah) nisi habeat Mappik (de quo Membr. III.) aut vocalem propriam, vt. פיה פיה miratus est פיה os eius.

ו Spiritus obscurus, ex ore pleno erumpens (sono affinis vocalibus o & u.) quiescit in Schurek & sub Cholem, & ad antecedentem literam, vocali destitutam, spectans, vt. שמו שמו it. שמו schmo, non schmov. מות pro מות; quiescit etiam in Præfixo ׀ pro !; alias semper legitur, imprimis dagessatum / etiam in fine vocis, etsi vocali careat, vt. דבריו, קום, sic in ממותך & קום Vav omnino legitur, quia in illo cum cholem non pertinet ad præcedentem literam, in hoc (קום) autem non habet Cholem, sed chirek magnum, a radice קרה expectavit.

ז Spiritus exilis, (lingua ad palatum leviter allisa formatus) quiescit post vocales affines Cbirek, Tsere, vel Segol & in affixo ׀ vt בתי bethi pro bethii, ליי pro ליי, בים bime, דבירה dbarecha, פנאי panav. Sed cum cæteris vocalibus legitur, & quasi diphthongescit, e. g. ארני, גוי, חלה.

§. III. Quia literarum אהי natura est *me-
vus spiritus*, siue halitus, a compressis pulmoni-
bus, sine gutturis collisione, ex aperto ore emis-
sus, sono tantum & aspirationis intensione diuersus;
hinc in sermone fluxu

1) Facile *respirant*, seu quiescunt; vt iam di-
ctum est.

2) Non raro prorsus *expirant*, seu pereunt.
vbi tamen ה vocalem suam sub antecedente con-
sona relinquit, vt: להאור pro להאור ad lucem,
אהב להראות pro להראות in nocte, בלילה
pro להשמיע, בני פאנו venimus, אהב בני
pro בלילה. vide *Verba Quiescentia*, conf. *Wasm.*
p. 126. seqq.

3) Nonnunquam in grauiori vocis pronun-
ciatione *inseruntur*, & dicuntur *Epenheticae*: quia
omnis vocalis intensa sua natura spiritus vehiculo
profertur, vt טו א in שמאל, צאר, קאם, ברהם pro
בנים 2. Sam. 23, 6. אשקושה Exod. 25,
31. Ad literas Epenheticas referuntur, in primis ante
affixa Futuri, vt: אשקושה Pf. 63, 4. אצרה Deut. 33,
10. Interdum hoc א extrusum in sequenti א aut
ך per Dagesch compensatur, vt: אשקושה Job. 7, 14
אשקושה vbi tu. Gen. III, 9.

4) Facile inter se *permutantur*; scilicet א & ה, ה & א,
& ו, ו & א, א & ו, & viceuersa, facile alternant,
vt: אשקושה pro אשקושה, אשקושה pro אשקושה Jer. 25, 3. אשקושה
pro אשקושה conf. *Wasm.* p. 116. seqq. & quia in ef-
ferendo spiritu claro ה lingua palatum fortius
attingit, טו ה facile transit in טו vt: אשקושה pro אשקושה
fuit

fuit, תְּשׁוּבָהּ pro תְּשׁוּבָהּ desiderium ejus, חֵכְמָה
 חֵכְמָה pro חֵכְמָה שלמה.

§. IV. Litera Quiesc. hoc modo recte co-
 gnita non solum formationem verborum quiescentium
 reddunt planam, sed & per totam Grammaticam lucem
 spargunt, & analysin maxima ex parte reddunt fa-
 cillimam, genuinis formationis causis hinc deri-
 uatis.

Membrum. II.

DE VOCALIBVS.

§. I. Vocales apud Hebræos, proprie sic
 dictæ, sunt tantum quinque. Nam pronuncia-
 tionis natura non gignit plures, quam quinque di-
 stinctas vocalium species, a, e, i, o, u. Habent autem
 singula diuersam figuram & quantitatem.

§. II. Fundamentum huius diuersitatis est in
 diuersitate soni, qui est vel grauior vel lenior; & qui-
 dem potissimum pro conditione syllabæ, quæ est
 vel simplex, vel composita: Simplex definit
 in vocalem, ideoque ordinarie gignit sonum voca-
 lis grauem, maiori cum mora efferendum; vti etiam
 vernacula nostra docet, v. g. labe / lebe / libe / lobe /
 lube. it. care, sudori. Composita definit in conso-
 nantem, ideoque ordinarie sonum efficit tenuem,
 vt pote qui non in sola vocali terminatur, sed simul
 in sequentem consonam protensa minuitur:
 quemadmodum in eadem vernacula docet, v. g.
 samlen / singen / wollen / munter / man / bin.

Vbi

Vbi notabilis soni differentia inter sâ & sam / lê & len; inter câ & car, ni & nis; carnis.

§. III. Hinc Hebræi, ob singularem scribendi *anglicè* seu conformitatem elocutionis & scriptiois, duplicem adhibent figuram, pro diversitate syllabæ ac soni, v. g.

	<i>Grauioris.</i>		<i>Lenioris.</i>
• Kamez	â	- Patach	a
• Tferè	ê	• Segol	e
• Chirek magnum,	î	• Chirek paruum	i
• Cholem	ô	• Komez Chatuph	o
• Schurek	û	• Kübbuz.	ü

§. IV. Hac ratione syllaba simplex ordinarie definit in *vocalem longam*, vt: גַּלְתָּה ga-li-tha. *Composita*, in consonantem mobilem desinens, ordinarie habet *vocalem breuem*, vt posterior in שָׁבַט, אֶמֶר

Not. I. Syllaba *simplex* in leniori pronuntiatione interdum contenta est *vocali breui*, in primis *Dagesch* forte e sequenti litera exclusum, includente aut *Metbeg* habente, vt: שָׁחַח, פָּקְדוֹ, וַיֵּשֶׁב, פָּקְדוֹ.

2) Syllaba *Composita*, si est *tonica*, seu quando tonum habet grauiorem, requirit *vocalem longam*, vt: דִּבֶּר, verbum פָּקַד, הִפְקִיד, אִפְקִיד; sic apud nos in mehr / mir / mor / schul. si vero iste *tonus* est *lenior*, *vocali breui* contenta est, vt: דִּבְרַר locutus est, פָּקַד, פָּקְדוֹ, פָּקְדוֹ, פָּקְדוֹ, פָּקְדוֹ, &c. Vt apud nos halten / wollen / nicht habiten wolen. sic syllaba *composita* habere potest *vocalem breuem*, etiam cum

tono

tono, sed *leniori*; non autem *longam* sine tono gra-
viori. Litera vero *quiescens* in constitutione syllabæ
non attenditur. v. g. אֵ isyll. simplex.

§. V. Tandem de *Chirek magno*, *Cholem*, *Schurek*
& *Komez Chatuph* sequentia notanda sunt:

1) *Chirek magnum*, *Cholem* & *Schurek* sunt tan-
tum exilia *puncta*, ideoque differentia & grauioris
soni causa assumunt pro *fulcris* א' & ו', literas quie-
scentes. Sed *Chirek magnum* & *Cholem* fulcra sua
abjiciunt; illud rarius, vt: תַּיִם pro תַּיִם, hoc fre-
quentius, & interdum bis in eadem voce, vt:
קֹלָהּ pro קֹלָהּ; coalescit quoque cum puncto literæ
ש' & שׁ, veritas pro קֵשׁ, שׁנָהּ pro שׁנָהּ. Quando au-
tem vaus sic punctatum ו' sub se habet vocalem,
tunc non est *schurek*, sed ו' mobile cum Dagesch
forti, vt: זִיּוּ-וּאֵּ צִוָּהּ. קָוּוּמַּם kauuam, linea
ipforum.

2) *Komez-Chatuph* distinguitur a genuino
Kamez e conditione syllabæ jam explicata. *Kamez*
enim nunquam ponitur in syllaba composita, nisi
hæc habeat tonum, vt: קָוּוּמַּם *Komez Chatuph* autem
semper ponitur in syllaba composita, tono desti-
tuta, sequente *schua* quocunque, siue expresso siue
subintellecto, vt: קֹדֶשׁוֹ kodfcho, - קֹלֵי kol. וַיֵּיָּוֵי Vajja-
kom sic רֹנְנִי & רֹנְנִי: at tono ad primam
syllabam redeunte est רֹנְנִי, רֹנְנִי, se-
quente Dagesch forti Euphonico. Quod
si inter א' & ו' sit *Merbeg*, tunc non est *kamez chatuph*
in syllaba composita, sed genuinum *kamez* in
syllaba simplici, vt:

הַחֵמָה cha-chma, sapuit, sed sine metheg
 חוֹכְמָה choch-ma, sapientia.

Membrum III.

DE NOTIS ORTHOGRAPHICIS.

Notæ Orthographicae, seu *Diacriticae*, lectionem expeditiorem, scriptionemque perfectiorem reddunt, & sunt quinque.

§. I. *Dagesch*, quod est vel *lene*, vel *forte*:

Lene est punctum, quod sex literis בגדקפח, ab initio, vel in medio, ac fine vocis post Schua, impressum, aspirationem *hæxi* iisdem tollit vt: מַלְכוּת, עֲבָדַי, וַיִּשֶׁבַע, אָתָּה; item peculiariter in שָׁהי, שְׁהים, שְׁהים, in quibus *hæxi Dagesch* etiam dici potest *forte*, seu *euphonicum*, index exclusi-
 ת, pro שְׁהים a שְׁהי iteravit.

Forte literas omnes, præter Gutturales & Resch (nisi & in his illud affectus requirat, vt i. Sam. X, 24.) sublata itidem aspiratione geminat, & inprimitur ordinarie post vocalem breuem, vt אַנְגֹשׁ, אַנְגֹשׁ, אַנְגֹשׁ, pro אַנְגֹשׁ.

Not. I. *Dagesch forte* ratione officii sui est a) *Characteristicum*, & plerumque simul *emphaticum*, in Coniugat. Piel, Püal, & Hithpael. b) *Compensatiuum* literæ, & quidem vel *ejectæ*, vt אַתָּה pro אֵתָּה, נִצְבֹּתָ pro נִצְבֹּתָ; vel *geminandæ*, vt בָּרַתָּה pro בָּרַתָּה, סָבַתָּה pro סָבַתָּה, סָבַתָּה pro סָבַתָּה, etiam ante vocalem longam, vt: סָבַתָּה, סָבַתָּה, סָבַתָּה.

הַסְבָּה

הַסֵּבֶה c) *Euphonicum*, quod citra necessitatem extraordinarie imprimitur literæ vocis.

α) *Initiali*, vt: לִי Gen. XII, 18. sic præcedente Makkaph מֵה־מֵבַר pf. 133, 1. vnde מֵה־מֵבַר sape cum sequenti voce coalescit, vt: מֵה־לֵּבָם quid vobis? pro מֵה־לֵּבָם

β) *Media*, & quidem post *vocalem longam*, extraordinarie tono carentem. vt: עֲרִימִים nudi, Gen. II, 25. לִיסוֹר fundare. 2. Paral. XXXI, 7. imo etiam in *litera schuata*, vt: מִקְדָּשׁ pro מִקְדָּשׁ sed in בָּתִּים domus (אֶבֶת est compensatium eiectionis ad differentiam בָּתִּים battim.

2) *Dagesch forte* interdum excidit, imprimis e *litera Schuata*, compensante id *Metheg*, vel expresso, vel subintellecto, vt: נִירָה pro נִירָה, הַלֵּלָהוּ pro הַלֵּלָהוּ. Sic יִקְרָה, יִשְׁאֵר, יִקְרָה.

§. II. *Mappik* est punctum ׀ finali impressum, illud e quietis statu educens, vt: אֱלֹהֵי. Huc refer 4 radices מִרְאָה miratus est, נִגְהָה splenduit, קָמָה desideravit נִבְהָה altus fuit. Sed voce crescente Mappik exspirat, vt: אֱלֹהֵים, נִבְהָה.

§. III. *Makkaph* est lineola transversa, quæ duas pluresue voces, affectu vel euphonia urgente, vnius instar pronunciandas, connectit, sublato a voce antecedente tono: Vnde vocalis longa plerumque in breuem mutatur. vt: עֲלִי־פָנָי pro עֲלִי־פָנָי Conf. Wasm. p. 35, 36. sic Latinorum lineola *Hyphen* in ante-malorum. Berolino Marchicus.

§. IV:

§. IV. *Metheg* est lineola dependens, prolationem vocalis, cui apponitur, in syllaba penultima, vel antepenultima, ante tonum ob euphoniā aliquantulum quasi suspendens, ut :

הַיְוֹדִי הַחֹדֶר

Not. 1.) Pro *Metheg* sæpe ponitur Accentus seruus, ut: וְלִקְוֹעֵרִים Gen. I, 14.

2) Cum *Metheg* non confundenda est virgula, quæ a Grammaticis syllabæ tonum habenti, apponi solet, ut קָרַשׁ

§. V. *Schua* (:) est seruus absentis vocalis, atque adeo proprie *nunquam legitur*, sed est nudum signum connexionis, seu *syllaba composita*, literam cui subest, aperte & clare pronunciandam, vel ad præcedentem, vel ad sequentem trahens, ut פְּקֻדָּה pro פְּקֻדָּה, פְּקֻדָּתִים pro פְּקֻדָּתִים sic *schua* est quasi Vanum s. falsum, respectu veræ vocalis.

Not. 1.) *schua* omittitur in vltima vocis littera, & *subintellectum* dicitur, ut sub ך in voce פְּקֻדָּה, sed sub finali ך & præcedente alio *Schua*, etiam in vltima ponitur, e. g. פְּקֻדָּתִי, פְּקֻדָּתֵי.

2) Pro *Schua subintellecto* sub gutturalibus, siue adspiratis finalibus literis עֵתָה, Ponitur *Patach Gnuvha* furtiuum, signum adspirationis claræ seu ronchi, externam figuram ך Patach referens, quia affinis est sono ejus, ut: רֵיחַ rûchh, spiritus, מַשְׁחֵיחַ maschichh, Messias, רֵיחַ rechh, Odor.

3.) *Schua* etiam sub Gutturalibus manet genuinum *Schua*, sed sub iis insuper assumit euphoniæ causa sæpe figuras trium vocalium Patach,

Segol

MEM

Segol & Kamez, quæ figuræ, quia tantum signa sunt diuersæ & rapidissime adspirationis, vocantur *Chateph* a חֲטֵף *rapuit, corripuit*. Exprimit ergo *Chateph-Patach*, *Chateph-Segol*, *Chateph-Kamez* tantum eam adspirationem, quæ ex collisione Consonantium, immediate sine vocali concurrentium, resultat. Sic *Chat-Patach* :: *Chat. Segol* :: *Chat. Kamez* ::

Signum est adspirationis

Clara, *Remissa,* *Obscura,*

Affinis vocali

Patach.

Segol,

Kamez Chatuph.

in quas etiam transeunt, si intendatur adspiratio, ac syllabæ aliter constituentur: quod in doctrina de mutatione vocalium notandum: v. g. וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים ab אֱלֹהִים fines. אֲעֹבֵד אֱלֹהִים relinquam, sed cum הַּ paragogico אֲעֹבֵד, הָלֵךְ, הָלַךְ.

Not. *Schua* dicitur vulgo *compositum*, quando cum *Chateph* sub eadem litera concurrat & quasi componitur. Reuera autem *Schua* & *Chateph* sunt diuersa signa, non nisi solo situ coniuncta, signandi officio distincta. *Schua* enim lectionem, *Chateph* autem adspirationem eiusdem literæ designat. (Conf. Gram. Cl. Herm. von der Hard. Vnde cum *Schua* nec syllabam constituit peculiarem, vt: אֶחָדִי ohli, הָעֵמֶד homad. sic mono syllaba sunt אֶי, אֵי, אִי, אֲלֵה, אֲלֵה, אֲלֵה. Tot enim sunt vocis syllabæ, quot vocales veræ.

Hactenus de Consonantibus & Vocalibus ad quas Notæ Diacriticæ pertinent: Vocales vero Consonantibus iunctæ cum sono produnt etiam
TONUM. Hinc

MEM.

Membrum IV. DE TONO.

§. I. Pronunciatio apud Ebræos, ob innatum calorem est concitata. Vnde vocum Tonus cum *Accentu* ordinarie est in *ultima syllaba*, diciturque *milra* מִלְרָע, quod Chaldæis est *infra*.

Not. 1. Ordinarius ille *tonus* cum *accentu* interdum euphonice & emphatice ex *ultima* retrahitur in *penultimam*, vt. אֲנִי ego, pro אֲנִי tu, אָתָּה nunc, pro אָתָּה. Gen. I, 5. וְהָיִיתִּי לְךָ Dan. X, 17. וְהָיִיתִּי לְךָ Exod. XIX, 5. it. אֲנִי pro אָתָּה, אָתָּה pro אֲנִי, אָתָּה pro אֲנִי, אֲנִי pro אָתָּה. Sic אָתָּה respondit tibi אֲנִי. Inprimis crebra est hæc retractio, præcedente particula אֵל aut conuersiuo Futuri, vt: אֵל תֵּלַחְם pro וַיִּקָּם תֵּלַחְם. Confer Reg. II. & III. de Mutat. Vocal. Præterea *paucæ* sunt *voces*, in quibus hæc emphatica toni retractio est perpetua, vt. תִּהְיֶה inanitas, אֲרִי vluva, לָמָּה quare &c.

2) Ob Toni retractionem oritur *Apocope* vocalis cum consona *ultima*, siue *postremæ syllabæ*, vt: וַיִּעַשׂ pro וַיַּעַשׂ, וַיִּהְיֶה pro וַיְהִי, וַיִּבְרָא pro וַיִּבְרָא.

3) Ob pronunciationem vero concitatio-
rem interdum consona vel syllaba per *Aphæresin*
& *syncopen* absorbetur, vt: אֲנִי pro אֲנִי, אָתָּה pro אָתָּה, אֲנִי pro אֲנִי, אָתָּה pro אָתָּה.

§. III. *Tonus* plerumque incidit in sedem *Accentus*. *Accentus* vero sunt signa distinguendarum ac coniungendarum partium orationis. pro ratione *sensus* & *affectus*. *Accentus* est vel *Euphonicus*, *Metheg*; vel *Tonicus*, qui est vel *Distinctiuus*, seu *Regius*; vel *Coniunctiuus*, seu *Seruus*. *Distinctiuus* sunt 21. alii *Profaici*, alii *Metrici* in libris אָמֵר.

(a) Imperatores in *Profaicis* duo; *Supremus* & *Silluk* cum (:) *Soph-Pasuk*; *eiusque* *Vicarius* & *Athnach*. Sed in *Metricis* vnus tantum, *nim.* & *Silluk* cum *Soph-Pasuk*.

(β) *Reges* 6. = *Sgolta*, = *Sakephkaton*, (& *alternans* = *Sakephgadol*) & *Tiphcha* (& in *Metricis* = *Merca Mapachatus*, & & *Athnach*.)

(γ) *Duces* 8. = *Rbhia*, = *Sarka*, = *Paschta*, (& *altern.* = *Ithibh.*) & *Thbir*, (& *alternans* = *Mercachphula*) in *libr. Metr.* = *Rbhia Gereschatus*, (& *alternans* = *Schalscheleth* cum *Pfik.*)

(δ) *Comites* 6. = *Pafer*, (& *alternans*, = *Karnephara*) = *Tlischagdola*, = *Geresch* (& *alternans*, = *Graschajim*) & *Pfik.*

Coniunctiuus seu *serui* sunt 7. = *Merca*, = *Munach*, = *Mahpach*, = *Darga*, = *Kadma*, = *Tlischaktanna*, = *Ierach*.

Not. I.) *Discriminis* ergo. a) = *Paschta* semper *ultimam* *literam*, = *Kadma* vero *primam* *ultimæ* *syllabæ* *literam* occupat; nisi *ultima* *litera* *in* *vo-* *calem* *exiens* *tonum* accipiat, vbi *necessario* *kad-* *mæ* *conceditur* *ultima* *litera*, vt. אָמֵר Sic b) =

Je-

Jethibh semper ante primam tantum suæ vocis literam, & quidem ante ejus vocalem; Mapach vero semper aliter scribitur. c) Rebhia semper mediæ literæ incubat, cholem vero ad latus literarum ponitur.

2) *Segolta, Sarka, Paschta & Tlischta kianna* semper occupant ultimam, *Tlischta gdola* autem primam literam vocis, licet illic non sit tonus.

3) Si duo diuersi accentus simplices sint in ejusdem vocis diuersis syllabis, posterior tantum est Tonicus, prior saltem vice *Metheg* syllabam decore suspendit, vt הַעֲצִים.

4) Quidam accentus geminantur, inprimis in uoce penacuta. Ceterum Conf. Accentuatio Cl. Dn. MICHAELIS.

Membrum V.

DE

MUTATIONE VOCALIUM.

Vocalium mutatio dependet a diuersitate Toni ac *Euphonia soni*, secundum sequentes IV. Regulas, inter se analogas.

§. I. Propter Tonum cum Accentu ad vocis incrementum descendentem, vel in statu constructo a priore voce celerius abreptum, vocalis vel omittitur, vel in analogam mutatur:

1) *Vocalis omittitur*, vt pauciores fiant syllabæ, facilius e terendæ, vt : פְּקָדָם pro פְּקָדָם לְבָנֵי דְּבָרִים pro דְּבָרִים ex דְּבָרֵי בְּ pro בְּ

מֶלֶךְ ex מְלָכִים pro מְלָכִים, לֵבַב ex לִבְבִי pro לִבְבִי, שְׁמִי pro שְׁמִי, שְׁבֻבָה pro שְׁבֻבָה, עֲוִיִּים pro עֲוִיִּים, יָרָא pro יָרָא, יָהוּהָ דָבַר יָהוּהָ pro יָהוּהָ דָבַר יָהוּהָ, Omissione vero vocalis loco ponitur Schua, vid. Not. a.)

2 *Vocalis mutatur in analogam*, & quidem pro ratione soni ac sibili, ex immediato consonantium concursu resultantis, ut: מְלָכִי מֶלֶךְ, עֲלָחוּ, עֲלָח, רָגְלוֹ רָגַל, זָרַע זָרַע, סִפְרוּ סִפְרוּ, בְּנֵהוּ בְּנֵהוּ.

Not. a) Loco absentis vocalis ponitur Schua (vt: דְּבָרִים בְּקִרְתָּם &c.) cui sub Gutturalibus plerumque adjungitur Chateph, præcipue Chateph-Patach, vt: עֲקָרָה pro עֲקָרָה sterilis, אֲמַרְתֶּם pro אֲמַרְתֶּם dixistis, הִפֵּן pro הִפֵּן subuerte, יִתְקַרֵּר יִתְקַרֵּר risit, אָכַל pro אָכַל comedere, אֱלֹהִים pro אֱלֹהִים ex tenforium. Hoc Chateph euphonice sibi conformat vocalem sub præfixo, ac præformatiuo, vt: יַעֲמֹד בְּדַרְיָהוּ pro יַעֲמֹד בְּדַרְיָהוּ, לֵאחֹזֵי pro לֵאחֹזֵי, וְעֲבָדִים pro וְעֲבָדִים, יַעֲמֹד pro יַעֲמֹד. Hinc intelligitur canon Grammaticorum: *Gutturalis punctat se & præcedentem*.

b) Vocales impuræ, seu quæ Dagesch forte vel literam (explicite vel implicite) quiescentem inuoluunt, in statu constructo ac vocis incremento finali sunt inuariabiles, vt: רַעֲתִי תְּרַשִׁים סְרוּסִים, שְׁלֵיטָה וְגַב, אֲבִיךָ, רַעֲהָ, תְּרַשִׁי, סְרוּסִים ab הִכִּיל.

§. II. *Propter Tonum a syllaba composita ablatum vocalis longa mutatur in breuem analogam*; Schureck a-
men in Kamez-Chatuph, Tere interdum in Chirek paruum & Cholem in Kübbuz, vt: וַיִּלֶּךְ pro וַיִּלֶּךְ, וַיֵּשֶׁב pro וַיֵּשֶׁב, וַיֵּשֶׁב pro וַיֵּשֶׁב, וַיֵּשֶׁב pro וַיֵּשֶׁב, וַיֵּשֶׁב pro וַיֵּשֶׁב.

pro

pro ויִקְרָא, אֶת־כָּל־אֲשֶׁר pro אֶת־כָּל־אֲשֶׁר, יָמִים pro יָמִים
 ex יָמִים, קָנִים pro קָנִים ex לִידִים, הַקָּיִם pro הַקָּיִם ex הַקָּיִם
 statutum, עֵי pro עֵי ex עֵי robur.

Not. Si vero pro syllaba composita, in primis ob extrusum Dagesch, fit simplex, vocalis brevis plerumque mutatur in longam, ut קָרָה pro קָרָה, פָּרָה pro פָּרָה, עָרָה pro עָרָה, טָרָה pro טָרָה, עָרָה pro עָרָה ex עָרָה.

§. III Propter Tonum in sede accentus distinctiui grauiorem vocalis brevis, ut Schua, mutatur in longam.

אָנִי, יִפְקְדֶנִי pro יִפְקְדֶנִי, קָקְדֶנִי pro קָקְדֶנִי, וְשָׁבִי pro וְשָׁבִי, אֶנִי ego. אַתָּה tu pro אַתָּה, עָתָה, nunc pro עָתָה. Sed Schua transit quoque in breuem, ut שָׁבִי pro שָׁבִי, דָּבַרְתָּ pro דָּבַרְתָּ.

Not. In affixo עִם אֶת לִבְּ, cum particulis constructo, ob Accentum cum Tono retractum, transponitur punctum cum, ut לִבְּךָ pro לִבְּךָ, לִבְּךָ pro לִבְּךָ, אֶתְּךָ vel אֶתְּךָ, עָתָה.

§. IV. Propter soni euphantiam & affinitatem crebra est vocalium alternatio. Sic alternant

Kamez & Patach, ut עָם & עָם, populus רַע & רַע, malus, אָחִי frater meus, אָחִים fratres.

Kamez & Segol, הָאָרֶץ pro הָאָרֶץ.

Tfere & Patach, אָבִיר, אָבִיר.

Tfere & ' vt: יִפְקְדֶנִי & יִפְקְדֶנִי.

Cholem, Schurek & Kübbuz, יָרוֹם יָרוֹם, יָרוֹם יָרוֹם.

Patach & Segol, שְׁאֵלְתֶם pro שְׁאֵלְתֶם, &c.

Kamez Chatuph & Kübbuz, הַשְּׁלֵהּ pro הַשְּׁלֵהּ.

Segol & Chirek, אֲבָנָה pro אֲבָנָה.

Patach & Chirek, יִלְדֶתֶךָ pro יִלְדֶתֶךָ.

Conf. Wasm. p. 102. & seqq.

b 2

Not.

Not. Ultima hæc Regula præcedentium quasi est appendix, non, nisi iis probe consultis, in subsidium vocanda. Et quia hæc quatuor regulæ inter se admodum sunt cognatæ, sæpe vnum exemplum, ad plures, ad vnam tamen primario potest reuocari.

CAPUT II. DE NOMINE.

In Nomine notanda sunt: *Forma*, *Genus*, *Motio*, *Comparatio*, *Casus*, *Numerus*, *Status*.

§. I.

Secundum FORMAM nomen est vel *nudum*, solis constans literis radicalibus, 3. præter. Kal. vel *auctum* literis האמנתי, & quidem vel ab initio, vel in fine, vel utrinque, vt: a דבר fit מְדַבֵּר דָּבָר, דְּבוּרָה, a מִלָּה fit מִמְלָכָה.

§. II. GENVS præter *constructionem* cum verbo, Adiect. & Pronom. cognoscitur

1) *E Significatione*: sic *Masculina* sunt nomina naturæ aut officii virilis, montium, mensium, fluuiorum ac populorum. *Fœminina* sunt nomina muliebris naturæ aut officii, urbium, regionum, &c. *Communia* sunt nomina animalium, sub vna terminatione vtrumque sexum notantia, vt: נֶשֶׁר aquila &c. Tantum fœminina sunt רֵחַל, אֶתוֹן, שָׁרָן, עֵץ, אֶפְסָרָה.

2) *E terminatione*. Sic *Fœminina* sunt desinentia in ה & ת *seruile*, vt: חֵכְמָה sapientia, מְלָכּוּת regnum.

Huc

Huc refer 27. alia: אָהַב, אָפֶן, אֶצְבַּע, אַיִן, אֶרֶח, אֶשׁוּר,
 נֶפֶשׁ, נַעַל, נִגְהָה, בֶּפֶר, פֶּס, יִתֵד, חָרֵב, דָּח, גִּלּוֹן, וּיָא, בְּטֹן, בָּאֵר,
 חִבֵּל, רֵבַּא, אֶצְבּוֹר, צִפּוֹן, צֵאן, פַּח, עָרֵשׁ, עֵיר, עֶצֶם,
 דִּלְרָת, שֵׁבֶט, שָׂאֵל, רֶחֵם, רַחוּב, דוּחַ, קֶרֶן, פַּעַם, עֵת, עַב, סִיר, מִצָּח,
 תְּהוֹם, שָׁנָה, שֶׁן, שָׁמֶשׁ.

Not. I. *Cardinalia* a 3. ad 10. inclus. subterminatione *Masculina* sunt *Fœm.* & vice versa, vt:
 שְׁלֹשׁ אַמְהוֹת, tres ferui, שְׁלֹשׁ עֶבְרִים, tres ancillæ: a
 20. vero ad 100. sunt *Generis Communis*.

2) *Neutrum* per *Fœmininum* aut *Masculinum* exprimitur: Vbi tamen subest *Substantium*
Fœminin aut *Mascul.* vt: אִתָּה שְׂאֵלָתִי vnum petii.
 Ebr. ynam, sic. שְׂאֵלָה petitionem. PS. XXVII, 4.
 לא טוֹב non est bonum, sc. דְּבַר negotium. Gen.
 II, 28.

§. III. *MOTTO* e *Mascul.* in *Fœm.* fit addito
 אִשָּׁה אִישׁ; vt: מְלִכָּה, מֶלֶךְ, טוֹבָה, טוֹב, הָ, Rex, Regina;
 אִשָּׁה אִישׁ; vir, mulier, sed הַ radicale tunc perit, v. g. יָפֵה
 עוֹשֶׂה, pulcher, יָפָה, pulchra: sic עוֹשֶׂה עוֹשָׂה f.

Not. I.) *Gentilia* & *Numeralia*, desinentia in
 יְהוּדִי, *Fœmininum* formant adjiciendo ת, vt יְהוּדִיָּה;
 יְהוּדִי שְׁנֵי יְהוּדִיָּה; aliis adjicitur הַ, *Dageffato* vt:
 נְכַדָּה, נְכַדֶּה extraneus.

2.) *Participia* (& paucula alia, præcipue in
statur constructo) mouentur etiam in *Fœm.* in ת,
 אֵלֶּה ex אֵלֶּה & אֵלֶּה ex פּוֹקֶדֶת, פּוֹקֶדֶת & פּוֹקֶדֶה, v. g.
 להבה

עֲטָרָה & עֲטָרָה, ex לֹהֵב, לֹהֵב & לֹהֵב, Prox. inter-
dum alternat. --

§. IV. COMPARATIO fit periphrasi: (1)
Comparatiuus per מִי vel מִי vt. טוֹבָה מִמַּגִּינִים תְּהִמָּה
bona est sapientia præ margaritis, i. e. melior.
2) *Superlatiuus* redditur a) per *geminatiuam*
positiuam, vt. טוֹב טוֹב bonus bonus, i. e. optimus;
vel b) per *particulam intendendi*, מְאֹד, vt. טוֹב מְאֹד
valde bonus, i. e. optimus. c) per *Substantiuum* in
Regimine *geminatum*, vt. עֲבָדִים עֲבָדִים seruus seruorum
i. e. vilissimus d) per *Abstractum emphaticum*, vt:
דְּרָכֵם הַשֶּׁהַר via ipsorum tenebra, i. e. tenebrosissima.
PS. 35, 6.

§. V. CASVS hic nulli sunt secundum ter-
minationes, sed diiudicantur e constructione, &
cohærentia aut separatione vocum per accentus.
Notantur interdum per particulas. הַ communis
nota Casuum est, præcipue Nominatiui & Vocatiui.
Rarius Genitiuus sepis Datiuus per לְ, Accusatiuus post
verbum Actiuum per אֶת, Ablatiuus per מִי siue מִי aut
notatur. Post Passiua & Neutra אֶת etiam Nomi-
natiuo præponitur. אִתִּי me Acc. אִתִּי mecum, Abl.

§. VI. NUMERVS Singularis per se patet.
Dualis omnium generum desinit in יִם vt: יָדַי
ex יָד a יוֹמִים Vbi הַ foem. in הַ mutatur, vt:
שְׁנַיִם biennium, a שָׁנָה annus; sic שִׁבְעִים septies.

Plural. (a) *Masculinorum* desinit in יִם, vt:
דְּבָרִים. Not. Desinentia in יִם faciunt, יִם
vel יִם vt a צִי fit צִים & צִים. b) *Fœmininorum* &
Communium desinit in וֹת, abiectis הַ vel הַ

fer-

Sing. mutat terminationem ה in ה ; in Plurali ים & in Duali ים in י vt: אֲדָקָה , אֲדָקָת , דְּבָרִים , דְּבָרִי ; שָׁמַי , שָׁמַיִם .
 sic a

Not. a) E Numeralibus Cardinalia saepe ponuntur substantiue & in statu constructo, v. g. שִׁבְעַת יָמִים , *septem dies*, מֵאתָה שָׁנָה , *centum anni*.

b) Ex שְׁנַיִם duo, & שְׁתַּיִם due, status constructus non modo est שְׁנַיִ & שְׁתַּיִ , sed etiam (praesertim ante עָשָׂר & עֶשְׂרֵה *decem*) שְׁנַיִם & שְׁתַּיִם .

c) Tria nomina אָב Pater, אָח frater, אָמ focer, in singulari constructo & affixo assumunt terminationem י , manente quidem ה in affixo, sed in constructo in ה transeunte, vt: אָבִי , אָחִי , אָמִי .

d) Forma nominum י ubique contrahitur in י vt: אֵל , אֵלִי ; חַוָּה , חַוָּהִי ; מִוֶּת , מִוֶּתִי ; hinc plur. מִוֶּתִים prae עָל , quod constructum habet עָל .

e) בֵּית in statu constructo & suffixo habet בֵּית , בֵּיתִי & ante suffixa בֵּיתִי , בֵּיתֵי , בֵּיתֵיךָ , בֵּיתֵינוּ . It. לַיִל , לַיִלִי , לַיִלֵיךָ , לַיִלֵינוּ .

f) Nomini posteriori interdum praemittitur vnum e praefixis מ , ל , ב , vt $\text{בְּשִׂמְחַת בְּקָצִיר}$ sicut gaudium in messe i. e. mesfis. לְעֵינַי somnus oculorum meorum. Nonnunquam occurrit *Enallage forma constructa* pro *Absoluta*, & vice versa.

3) *Affixus status* est, dum nomini a fine suffixitur pronomen inseparabile, siue *affixum*, vt דְּבָרִי , דְּבָרְךָ verbum eius. Hic terminationes absoluti pluralis ים & Dualis ים abiciuntur, vt a דְּבָרִים

דְּבָרִים, דְּבָרֵינוּ; a שְׁפָתֶיךָ, שְׁפָתֵינוּ; וְהוּא vero plurale ante affixa manet, vt. קִלְמֵי; הָ fœm. in ךְּ mutatur. Conf. Cap. IV. §. III.

§. VIII. Ad Nominum classẽm pertinent PRONOMINA; & quidẽm *separata*. inseparabilia vero siue *suffixa* ad *Particulas* *Commodo* referuntur. Sequentia sunt *separata*: eaque vel *Personalia*, vel *Demonstratiua*, vel *Relatiua*, vel *Interrogatiua*.

Sing. Ego C. אֲנִי, אֲנִי

Tu Masc. אַתָּה, Fœm. אַתְּ

Ipsè הוּא, הִיא, Ipfa, הִיא, הִיא

Plur. Nos אֲנַחְנוּ, אֲנַחְנוּ

Vos Masc. אַתֶּם, Fœm. אַתֶּן

Ipsi הֵם, הֵמָּה, Ipfae הֵן, הֵנָּה

Not. Ex his *Pronominibus Personalibus* oriuntur partim quædam *suffixa possessiua*, partim *terminations Præteritorum & Præformatiue Futurorum*, vt *Paradigmata* ostendunt.

Dem. Sing. הַזֶּה, הַזֵּה (הַלְלוּ) hic, ille. זֶה, זֵה, hæc, ista, Plur. אֵלֶּה, אֵלֵּה, hi illi, hæ illæ.

Rel. לְוֵי, ille, illa, cum ךְּ parag. & præf. הַלְלוּ.

Rel. אֲשֶׁר qui, quæ, quod, omnis generis, numeri & personæ. Interdum sumitur causaliter, e. g. אֲשֶׁר על eo quod.

Interr. מִי quis vel quæ? מַה vel מַה quid? vtriusque numeri.

Not. מִי ratione casuum se habet, vt nomen, e. g. מִי? cui? מִי? quem? מִי? cuius filius? מַה? cum voce sequente interdum coalescit, e. g. מַה? pro מִי? pro, מִי? componitur etiam cum מַה? fe-

sequente Dagesch Euphonico, vt: **במה** cur? Sic
במה in quo? **במה** quot, tot.

Pronomina Reciproca delitefcunt in Coniug. Hith-
 pael, vel exprimuntur per nomen **גַּפְּשׁוּ** de persona,
 de rebus aliis per **עֵצִים**, vt: iuravit Dominus **בְּנַפְשׁוֹ**
per animam suam i. e. *per se ipsum.* Amos. 6, 8.
הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵצִים הַיּוֹם הַזֶּה *in substantia diei istius* i. e. *illo ipso die.* Gen.
 VII, 13.

Tandem nota, Pronominum *Personalium Casus*
obliquos conflare e Notis casuum, cum Affixis hoc mo-
 do.

<i>Datiuus per</i>		<i>Accusatiua. per</i>	
Mihi, C.	לִי	Me, C.	אֹתִי
Tibi, M.	לְךָ	Te, M.	אֹתְךָ
Tibi, F.	לְךָ	Te, F.	אֹתְךָ
Ipsi, M.	לָהֶם	Ipsam	אֹתָהּ
Ipsi, F.	לָהֶן	Ipsam	אֹתָהּ
Nobis, C.	לָנוּ	Nos C.	אֹתֵנוּ
Vobis, M.	לָכֶם	Vos, M.	אֹתְכֶם
Vobis, F.	לָכֶן	Vos, F.	אֹתְכֶן
Ipsis, M.	לָהֶם	Ipsos	אֹתָם
Ipsis, F.	לָהֶן	Ipsas	אֹתָם

Ablatiuus per **מִן**, **מֵ**, **מִ**, vt: **אִתִּי** *mecum* **אִתְּנוּ** *nobis-*
עִמִּי *cum*, **מִמֶּנִּי** & (geminata litera מ) **מִמֶּנִּי** *a me*,
עִמֵּנוּ *mecum*, **עִמְּנוּ** *nobiscum*, **בִּי** *in me*, **בְּנוּ** *in*
nobis. Reliqua de *Affixis* vide Cap. IV. §. III.

CAPUT III. DE VERBO.

Membrum I.

DE VERBO REGULARI.

In Verbo notanda sunt quatuor: *Coniugationes*,
Modi, *Tempora*, ac *Temporum Formatio*.

§. I.

CONIUGATIONES (siue potius Formarum ac si-
gnificationum verbalium in *unica* Ebraeorum *Con-
iugatione*) sunt quatuor, ex antiquo Paradigmatē
נָשַׁף nomen fortitæ.

1. Paal seu *Kal* cum Passiuo *Niphal*.

2. *Piel* cum Passiuo *Pyal*.

3. *Hiphil* cum Passiuo *Hophal*.

4. *Hithpaël*, ubi euphonice transponitur literaⁿ
ante sibilantes ס, צ, ש, mutato in super, post ז, מ,
in ט, vt: הִשְׁתַּבַּח pro הִשְׁבַּח laudauit se. הִצְטַדֵּק pro
הִצְטַדֵּק iustificauit se. הִסְתַּבַּל pro הִסְבַּל onustum
reddidit se.

2) הִנִּיחַ excidit ante הִנִּיחַ, compensatum per Da-
gefeh, vt: הִנִּיחַ הִטִּיר הִתַּמַּם.

§. II. Modi sunt tres: *Indicatiuus* (sub quo la-
tet *coniunctiuus*) *Imperatiuus* & *Infinitiuus*: & hic est
vel *absolutus*, vt: פָּקֵד, qui nude ponitur, & in *Kal*.
pro: habet, vel *constructus* פָּקֵד qui constructur seu
ponitur cum affixis, aut cum præfixis בְּכֵלִים *Gerun-
dia* & *Supina* efficit.

§. III.

§. III. TEMPORA explicite tantum *duo* sunt *Præteritum*, sub quo latet Imperfectum ac Plusquamperfectum; & *Futurum*. *Præsens* ordinarie effertur per Participium, iunctum verbo Substantiuo, aut Pronomini personali.

Not. 1. *Tertia Præter. Kal.* est vox simplicissima, solis literis radicalibus constans, ideoque vocatur *radix* a qua, ordine inuerso, coniugandi fit initium. In Futuro autem seruatur ordo personarum naturalis.

2. *participium* pro natura sua sæpe nominascit, & in Kal est duplex: *Præsens*, seu *Benoni*, בְּנִי, visitans *Præteritum*, seu *Paul*, quod passiuè significat, פֻּלְּוּ, visitatus aut visitandus est.

3. *Generis differentia* hæc est: *Prima persona* vtriusque numeri semper & vbique est *communis* vna cum *tertia plurali* in *præteritis*; alias *Persona tertia* cum *secunda* pro diuersitate generis semper diuersam habet terminationem aut formam.

§. IV. TEMPORVM, seu formarum verbalium DEDUCTIO hæc est:

1. a *Præterito* intercedente vocalium mutatione, formatur *Infinitiuus*: cum quo *Imperatiuus* conuenit, nisi quod ad differentiam generis ac Numeri assumat literas פֻּלְּוּ & in Pual & Hophal planè desit.

2. ab *Infinitiuo* (ex parte etiam a *præterito*) fit *Futurum* per præformatiuas literas פֻּלְּוּ, & affirmatiuas פֻּלְּוּ

3. *Participium* fit a 2. sing. Fut. פֻּלְּוּ in 2^a versa præter Participia Kal & Niphal, quæ a *Præteritis* formantur.

§. V. Reliqua scitu necessaria suppeditabit sequens *Schema* vna cum *paradigmate*.

Cha-

PARADIGMA CONIUGATIONUM.

III
1027
ad pag 32.

	Hithpael	Hophal	Hiphil	Pjal	Piel	Niphal	Kal	Signific.
	התפקד	הפקד	הפקיד	פקד	פקד	נפקד	פקד	ille
	התפקדה	הפקדה	הפקידה	פקדה	פקדה	נפקדה	פקדה	illa
	התפקדת	הפקדת	הפקדת	פקדת	פקדת	נפקדת	פקדת	tu m.
	התפקדת	הפקדת	הפקדת	פקדת	פקדת	נפקדת	פקדת	tuf.
	התפקדתי	הפקדתי	הפקדתי	פקדתי	פקדתי	נפקדתי	פקדתי	ego. C.
	התפקדו	הפקדו	הפקדו	פקדו	פקדו	נפקדו	פקדו	illi, e. C.
	התפקדתם	הפקדתם	הפקדתם	פקדתם	פקדתם	נפקדתם	פקדתם	vosm.
	התפקדתן	הפקדתן	הפקדתן	פקדתן	פקדתן	נפקדתן	פקדתן	vosf.
	התפקדנו	הפקדנו	הפקדנו	פקדנו	פקדנו	נפקדנו	פקדנו	nos C.
	התפקדי	Deeft	הפקדי	Deeft	פקדי	הפקדי	פקדי	tum.
	התפקדו		הפקדו		פקדו	הפקדו	פקדו	tuf.
	התפקדנה		הפקדנה		פקדנה	הפקדנה	פקדנה	vosm.
	אתפקד	אפקד	אפקיד	אפקד	אפקד	אפקד	אפקד	ego C.
	תתפקד	תפקד	תפקיד	תפקד	תפקד	תפקד	תפקד	tu m.
	תתפקדי	תפקדי	תפקדי	תפקדי	תפקדי	תפקדי	תפקדי	tuf.
	יתפקד	יפקד	יפקיד	יפקד	יפקד	יפקד	יפקד	ille
	תתפקד	תפקד	תפקיד	תפקד	תפקד	תפקד	תפקד	illa
	נתפקד	נפקד	נפקיד	נפקד	נפקד	נפקד	נפקד	nos C.
	תתפקדו	תפקדו	תפקדו	תפקדו	תפקדו	תפקדו	תפקדו	vosm.
	תתפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	vosf.
	יתפקדו	יפקדו	יפקדו	יפקדו	יפקדו	יפקדו	יפקדו	illi.
	תתפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	תפקדנה	illæ.
	התפקד	הפקד	הפקיד	פקוד	פקד	הפקד	פקוד	Infinit.
	מתפקד	מפקד	מפקיד	מפקד	מפקד	נפקד	מפקד	m. S.
	מתפקדים	מפקדים	מפקדים	מפקדים	מפקדים	נפקדים	מפקדים	m. Pl.
	מתפקדה	מפקדה	מפקדה	מפקדה	מפקדה	נפקדה	מפקדה	f. sing.
	מתפקדות	מפקדות	מפקדות	מפקדות	מפקדות	נפקדות	מפקדות	f. plur.

Præteritum.

Imperativus.

Futurum.

Partic. Pres.

[Faint, mostly illegible text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through.]

me.

vel

,

vel.

&

est

Fut.

tri-

,

aph.

as

cen-

7

non

uph

emb-

2

80

CAP. III DE VERBO

[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]
[faded]	[faded]	[faded]	[faded]

ANNALES

Partic. Pres.

	<i>Character.</i>	<i>Significatio.</i>	<i>Spec, Temp. Formæ.</i>
<i>Kal.</i>	Nullus.	Actiua vel Neu- tralis.	in 3. <i>Præt</i> vel cholem pro - , in <i>Fut. & Imp.</i> - vel .. pro cholem.
<i>Niph.</i>	Lit. ך, quæ in <i>Fut. Imp.</i> ac <i>Inf. pel-</i> <i>litur a char.</i> Temp.	Pasfiua , quando- que Neu- tralis, vt: נִשְׁבַּע.	In <i>Præt.</i> pro - & in <i>Inf.</i> pro .. est cholem ; in <i>Fut.</i> -pro ..
<i>Piel.</i>	Dagesch forte in Med. radic.	Intensiuua, frequen- tatiua, transitiua	In <i>Præt.</i> pro .. est - & in tri- bus .., כָּפַס דָּבַר , כָּפַר.
<i>Pual.</i>	Vt in <i>piel.</i>	Pasfiua.	pro. est. Chatuph.
<i>Hiph.</i>	Lit. ך, quæ hic (vti & in <i>Hoph.</i> & <i>Hithp.</i>) in <i>Fut. & Part.</i> pell, a char. Temp.	Impulsi- ua, Per- missiua, Declara- tiua.	pro . est sapius .. rarius - Accen- tus ad ך, ך, ך. (exc. Part.) non descendit.
<i>Hoph.</i>	Vt in <i>Hiph.</i>	Pasfiua.	pro. est. Chatuph.
<i>Hithp.</i>	Syll. ך & Dagesch in 2. rad.	Reciproca, frequen- tatiua.	pro .. est.

Nemb-

Membrum II. DE VERBIS ANOMALIS.

Omnis fere Verborum Anomalia dependet a literis ipsorum *Quiescentibus ac Defectiuis*. Ipsa vero Anomala apud Grammaticos nomen sortita sunt ab antiquo paradiigmate ^{פֶּעַל}, secundum quod illi primam verbi radicalem *טֶעַחְוִיכֹוֹס* vocant *Pe*, secundam *Ajin*, tertiam *Lamed*.

I. DE VERBIS LIT. QUIESC.

S. I. Verba quiesc. *Pe jod*: in quibus prima radicalis *jod* vel *respirat*, vel *expirat*, vel in literam cognatam *mutatur*.

Respirat, seu quiescit post vocalem cognatam *Chirek*, aut *Tsere*, vt: ^{אִיבֶשׁ}, ^{הִילִיִּי}.

Expirat, seu plane excidit: & quidem.

1) *cum compensatione*, partim per Dagesch forte, e.g. ^{יָנַח} in Hiph. ^{הִנִּיחַ}, ^{יָסַר} Fut ^{יַעֲבֹר} ^{אָסַר} in Niph. ^{אָסַר}

Partim per relictam vocalem cognatam, in primis in Fut. Kal, vt: ^{יָלַד}, ^{יָלַד}, ^{צָא} in Fut. ^{אָלַד}, ^{אָלַד}, ^{אָצָא} &c.

2) *Sine compensatione*, & quidem.

a) In *Imperat. Kal.* horum 9. verb. ^{יָדַע} &c. hinc ^{דַּע}, ^{הִבֵּ}, ^{דַּע}, ^{צַק}, ^{דַּבֵּ}, ^{יָדַע}, ^{לֵד}, ^{לֵד}, ^{צָא}, ^{יָשׁ}. Pro *cholem* hic est - vel - vt in *Fut. Kal.*

b) In *Infin. Kal.* assumpta forma nominis verbalis

balis sub ⁿ parag. cum -- vel ... in iisdem verb.
 præter יָבַח, vt: יָבַח, לָבַח, צָבַח, צָבַח, pro צָבַח
 יָבַח, יָבַח, יָבַח. Quædam tamen ex his interdum etiam sunt Regularia.

c) In Fut. Piel ante Præformat. in his 4 verbis
 יָבַח, יָבַח, יָבַח, יָבַח, vt: יָבַח, pro יָבַח, pro
 יָבַח, יָבַח, יָבַח, pro יָבַח, יָבַח.

Mutatur in literam seu spiritum cognatum

1. in Præt. & Part. Niph. & in toto Hiphil; interdum tamen & hic plane excidit, aut quiescit in .. vt: הָיִב, הָיִב.

2. in toto Hophal.

3. mobile s. Dagesstatum in Fut. Imp. & Inf. Niph.

Cætera Regularia sunt, imprimis in Coniugationibus grauibus, seu Dagesstatis; nisi quod in Hithp. prima radicalis, in יָבַח, יָבַח, יָבַח & יָבַח mutetur in mobile, vt: הָיִב.

Hithp.	Hoph.	Hiph.	Pual.	Piel.	Niph.	Kal.
הִתְיָבַח	הוֹבַח	הוֹבִיחַ	יָבַח	יָבַח	נִבַּח	יָבַח p.
אֲתִיבַח	אֹבַח	אֹבִיחַ	אִבַּח	אִבַּח	אֹבַח	אִבַּח p.
הִתְיָבַח	הוֹבַח	הוֹבִיחַ	יָבַח	יָבַח	נִבַּח	יָבַח I.
הִתְיָבַח	—	הוֹבִיחַ	—	יָבַח	נִבַּח	יָבַח Imp
מִתְיָבַח	מֹבַח	מֹבִיחַ	מִבַּח	מִבַּח	מֹבַח	מִבַּח p.

II. Ver-

§. II. Verba Quiesc. AJIN VAU: in quibus *Vau* ubique cum puncto suo exspirat: hinc prima radic. assumit

In *Kal* (rarius:) vt: קים pro קוים stare; sed in Participio præf. קם pro קוים; quod in Præt. jam adfuit, vt: קם pro קוים, & ante ה & נ in -transit, vt: קמת, קמנו. Irregularia sunt in præf. לו, מו, נו, זור, זורר a זור, בוא, אור, טח, פו.

In *Niph.* י, vt: נקים pro נקוים, quod ante ה & נ præf. transit in י, tertia radicali י affecta, vt: נקומנו, נקומות.

In *Hiph.* י vel .. vt: הקים pro הקוים, הפר; sed ante ה & נ Præt. 3. rad. accipit י, vt in *Niph.* v. g. הקימות, הקימונו. Obs. 12. verba in *Hiph.* præcipue in Imper. aphæresin Charact. ה patiuntur, vt: בין pro הבין; sic גיל exulta. לון Judica. לון pernocta. שיר nouella. שיר time, ריב contende. שיר loquere. שיר pone. שיר canta. שיר gaude. שיר pone.

In *Hophal.* sed in Participio ..

In *Piel*, *Püal*, *Hithpael* prima radicalis ubique habet cholem, geminata tertia, vt: כוין pro כוין. Rarius י mutatur in י Dageffatum, vt קים.

Not. I. Præformatiuarum punctum est.

in Fut. *Kal*. Præter. & Part. *Niph.* nec non in Fut. imp. & inf. *Hiphil.* .. in Præf. & Partic. *Hiph.*

י in toto *Hophal.* Sed in Fut. Imp. & Inf. *Niph.* nec non in *Piel*, *Püal* & *Hithp.* præformatiuarum punctum est regulare. (Tono autem descendente redit *Schua*, e. g. נקומותם)

- 2) In *Kal*, *Niphal* & *Hiphil* accentus ordinarie non descendit ad affirmatiuas ^ה, ^י, ^ה.
- 3) In *Fut. kal.* & *Hiph.* ante affirmatiuam ^ה interdum inferitur ^י, vt ^ה תמשינה, sic ^ה תשבנה & ^ה תשבנה.
- 4) In his verbis *Infinitiuus* citari solet loco *radicis*, seu 3. *Præt. kal.* quia Schurek in fulcro suo ^י secundam radicalem representat. קום, קום.

Hithp.	Hoph.	Hiph.	Püal.	Piel	Niph.	Kal.
התקומם	הוקם	הקים	קומם	קומם	קום	קום
אתקומם	אוקם	אקים	אקומם	אקומם	אקום	אקום
התקומם	הוקם	הקים	קומם	קומם	קום	קום

Imper. ab inf. non differt, prater afform. ^ה יינה

קקם | נקום | מקומם | מקום | מוקם | מתקומם

§. III. Verba Quiesc. LAMED HE: in quibus

- 1) *Voce non crescente* ^ה definit in omni *praterite* in ^ה, vt ^ה וילה &c.
- Fut. & part.* in ^ה, vt, ^ה וילה, ^ה וילה, rarius in ^ה.
- Not. 1) in omni *Fut.* plerumque ob ^י conuersiuum, vel ^ה ne, fit apocope 3. rad. ^ה, vt: ^ה וילה pro ^ה וילה, ^ה וילה pro ^ה וילה, sic ^ה וילה
- 2) *Part. Paul* definit in ^ה vt ^ה וילה, quod ^י in reliqua flexione manet, vt ^ה וילה.
- Imper.* in ^ה, ^ה וילה, Not. in *Imp. Piel, Hiph. & Hithp.* ^ה interdum abiicitur, vt: ^ה וילה pro ^ה וילה
- Inf.* in ^ה (pro quo sine affixis interdum est ^ה vel ^ה)

c vt:

H. vt: גלויח; rarius in ה.

2) voce crescente ה
Exspirat, seu abjicitur

a) Ante afform. & ה, nec non in fœm. & plu-
 rali Participiorum, vt: תגלה, תגלה, תגלה,
 pro גלה, גולה, גולה, גולים, גולחים, גולחים.

b) Ante quaecunque suffixum, vt: עשהו fecit il-
 lud, pro עשהו, עשהו fecitte.

Mutatur.

a) in cognatam, inprimis in ה scilicet ante
 ה & ה Præt. & ה Fut. ac Imp. quod tunc qui-
 escit in vocali homogenea, nempe a) in
 Præt. Kal in Chirek, vt: גלהו. β in reliquis
 Præt. in ה, rarius in Chirek, vt: גלהו & גלהו

γ) in Fut. & Imp. cuiusque Coniug. in ה vt:
 תגלהו. Not. hæc 4 in ה Mappikatum de-
 finunt, & formantur analogice, גלה, גלה, גלה, גלה.

b) in ה, ante ה fœm. cuiusvis Præter. vt:
 גלהו pro גלהו: Rarius in ה, vt: עשהו

Hithp.	Hoph	Hiph.	Pual	Piel	Niph.	Kal.
התגלה	הגלה	הגלה	גלה	גלה	נגלה	גלה P.
אתגלה	אגלה	אגלה	אגלה	אגלה	אגלה	אגלה F
התגלוה	הגלוה	הגלוה	גלוה	גלוה	הגלוה	גלוה Inf
התגלה	—	הגלה	—	גלה	הגלה	גלה Im
מתגלה	מגלה	מגלה	מגלה	מגלה	נגלה	גולה P.

§. IV. Verba quiesc. LAMED ALEPH: Hic omnia sunt regularia, nisi quod secunda radicalis ubique (præter *Infinitivum Kal & Pual*, in quibus *Cholem* manet) sumat, pro- & pro^l, in quo tertia radicalis quietescit, vt: מצא pro מצא; מצא pro מצא &c.

Hoc in Kal ante^l & præteriti manet, vt: מצא, מצא, מצא; at in reliquis Coniugationibus (ante^l & ^l) mutatur in- vt: נמצא &c. Sic etiam in Kal, si radix habuerit, vt: מצא, מצא. In Futuro autem ac Imperat. ante term. מצא in- transit, vt: מצא.

Not. 1) Forma infinitivum מצא, vt & Participiorum in מצא, contrahitur in מצא siue מצא vt: מצא siue מצא, מצא siue מצא.

2) Verba Lamed Aleph & He spiritus & vocales, adeoque & ipsas formas, interdum permutant, vt: מצא pro מצא, ex מצא. Sic in Imp. Piel: מצא pro מצא.

II. DE VERBIS LIT. DEFECT.

§. I. Verba Def. PE NUN: in quibus rad. נ, Schua notanda, præcedente litera seruii vocis essentiali, plerumque abiicitur & compensatur per Dagesch forte, aut per Vocale longam, vt: נש pro נש, נש pro נש, נש pro נש.

Not. a) quoque abiicitur in Imper. Kal, 2. radicali (voce a fine non crescente) vel- pro cholem affecta, in sequ. 8. verbis. נש accede, נש tange, נש proficiscimini, נש suffla, נש planta, נש extrabe, נש osculare, נש tolle, נש da. quædam tamen ex his etiam regulariter occurrunt. c 2 b)

b) Præterea plerumque abiicitur in *Inf. Kal.* sequ. 6. verborum, assumto ^ה parag. cum gemino *Segol* vel *Patach*, & quidem præmissis ordinarie literis ^{בבלם}, vt. ^{לשעת}, ^{בנעת}, ^{לפחה}, ^{לגשת}, ^{שאח} vel ^{שאח} pro ^{שאח}. a ^{נתן} præter regul. ^{נתן} & ^{נתן} fit ^{נתן} vel ^{נתן}.

Reliqua huius formæ regularia sunt: manet etiam ^יschuatum ante literam gutturalem & ante ^י vt: ^{הנחל} possidebis. ^{יניה} inhabitabit: in *Niphal* tamen etiam ante gutturalem abiicitur, vt ^{ינחם} & poenitebit pro ^{ינחם}.

c) Hanc anomaliam in nonnullis imitatur ^ל in ^{לקח} vt ^{לקח}, ^{לקח} &c. *Imp. קח* *Inf. קחה*, sic a ^{למע} *Niph.* ^{יקח} lob. IV, 10.

Hithp	Hoph	Hiph.	Püal	Piel.	Niph.	Kal.
התנגש	הגש	הגיש	נגש	נגש	נגש	נגש P.
אתנגש	אגש	אגיש	אנגש	אנגש	אנגש	אגש F.
התנגש	הגש	הגיש	נגש	נגש	הנגש	יגש I.
Coin		cidit		cum	Inf.	גש Im
מתנגש	מגש	מגיש	מנגש	מנגש	נגש	נגש P.

§. II. Verba Def. LAMED NUN & THAU: quæ ^י & ^ה ante seruales similes *eiiciunt*, & defectum per *Dagesch* forte *compensant*, vt: ^{נתני} pro ^{נתני}, ^{נתח} pro ^{נתח} ^{נתח} pro ^{נתח}.

§. III. VERBA GEMINANTIA AJIN, seu secundam radicalem: quæ

In *Conj. grauibus*, *Piel*, *Püal*, *Hithp.* communiter plane sunt analogæ; interdum tamen *prima*

- radicalis excludit *Dagesch* Characteristicum, dum aut *iterato* ponitur post secundam, vt; סִבֵּב pro סִבֵּב , aut assumit *Cholem*, סִבֵּב pro סִבֵּב .
- b) In Conj. leuibus, Kal, Niph. Hiph. Hoph.
- α) Secunda radicalis plerumque expungitur (excepto utroque Part. in Kal, ubi manet) vt: סִבֵּב pro סִבֵּב , & voce crescente compensatur per *Dagesch* forte in tertia radicali, vt. סִבֵּב pro סִבֵּב , סִבֵּב pro סִבֵּב .
- β) Ante סִבֵּב & סִבֵּב Præteritorum inseritur סִבֵּב vt. סִבֵּב pro סִבֵּב , at ante סִבֵּב Fut. & Imp. inseritur סִבֵּב vt. סִבֵּב .
- γ) Accentus ad afform. סִבֵּב , סִבֵּב , סִבֵּב non descendit exc. סִבֵּב participiorum.
- δ) Præformatiue ordinarie habent
 in Fut. Kal, in Præter & Part. Niph. nec
 non in Fut. Inf. & Imp, Hiph.
 in Præt. & Partic. Hiph.
 in toto Hophal.

regulare punctum in Fut. Imp. & Inf.						Niph.
Hithp.	Hoph.	Hiph	Pual.	Piel.	Niph.	Kal.
הִסְתַּבֵּב	הוֹסֵב	הִסֵּב	סִבֵּב	סִבֵּב	נִסֵּב	סִבֵּב P.
אִסְתַּבֵּב	אוֹסֵב	אִסֵּב	אִסֵּב	אִסֵּב	אִסֵּב	אִסֵּב F.
הִסְתַּבֵּב	הוֹסֵב	הִסֵּב	סִבֵּב	סִבֵּב	הִסֵּב	סִבֵּב Inf.
In rel.	cum.	Inf.	coinci	dit	הִסֵּב	Imp.
מִסְתַּבֵּב	מוֹסֵב	מִסֵּב	מִסֵּב	מִסֵּב	נִסֵּב	סִבֵּב סִבֵּב

Not. I. Ad Anomala referri solent Verba litterarum Gutturalem: in quibus tamen anomalia est admodum exigua, solis confians puvōtis, hęc gutturales præter Schua plerumque habent etiam sub se Chateph, siue Schua compositum pro simplici: & quia prima radice gutturalis non recipit Dagesch, Præformativæ in Inf. Imp. et Fut. Niphal p habent . . . ut . . .

Not. Hęc 5 Verba . . . (interdum etiam hæc tria . . . in Fut. Kalæ vocales quasi transponunt, hęc . . . & in D contra hunc, & elisa singula in prima personæ rarius in reliquis) prima radicali, secundam pro Cholem per vel notant, hoc modo . . . vel . . . pro . . . vel . . . pro . . . vbi retracto accentu in . . . transit ut . . . &c.)

II. Tandem notanda sunt Verba quadriliteralia vel per se, e. g. . . texit, . . . suffodit . . . expandit; vel per geminationem unius aut duarum radicum, v. g. . . ab . . . ab . . . a . . . a . . . a . . . a . . . quæ geminatio utique emphatica est.

Interdum in eadem forma emphaticè diuersa commiscetur Tempora. Gen. Conj. & Radices Conf. Wasm. 199. seqq.

CAP. IV. DE PARTICULIS.

§. I.

Particule apud Ebræos sunt vel separate, vel inseparabiles.

Separatæ præter Pronomina respondent Latinarum Aduerbiis, Prepositionibus, Coniunctionibus & Interiectionibus, e Lexico & frequenti Ebræi Codicis lectione addiscendæ.

In

Inseparabiles non ponuntur seorsum, sed aliis Vocibus & Particulis vel præfiguntur vel suffiguntur, siue affiguntur. Hinc dantur *Præfixa* & *Suffixa*, siue *Affixa*.

Not. ab his Præfixis & Suffixis differunt Literæ *seruiles* vocis *essentiales*, in dictione ^{וְשֵׁנִי} comprehendæ, quæ quidem non ad ipsam radicem, sed tamen ad vocis constitutionem & essentiam pertinent, h. e. in *Nominibus* Formam, Numerum & Genus, in *Verbis* Coniugationem, Tempus, Personam, Genus ac Numerum indicant, & si voci præfigantur, *Præformativæ*, si suffigantur, *Afformatiuæ* dicuntur.

§. III. PRAEFIXA continentur in Vocibus

(^{עַל}) significat *a, ex, de, præ* &c. et præfigitur per *Ghivék paruum*, sequente *Dagesch* forti, vt: ^{מִלֵּב} ex corde. Sed ante literam indagesabilem, siue *Gutturalem* & ^ל habet, vt: ^{מִלֵּב} pro ^{לֵב}.

(^{עַל}) sign. *qui, que, quod, &c.* habet sub se *Segol*, sequente *Dagesch* forti, si sequens litera sit dagesabilis, rarissime, vt: ^{שָׁלִי} qui mihi, ^{שָׁלִי} qui fuit: Bis *schua* vt: ^{שָׁלִי} & ^{שָׁלִי}.

¶ est duplex (1) *Emphaticum*, seu *Demonstrativum* (^{וְ}, ^{הַ}, ^{הַ}, ^{הַ}) quod præfigitur per *Patach* sequente *Dagesch*, e. g. ^{הַמֶּלֶךְ}, ^{הַמֶּלֶךְ}.

Not. a) Hoc *Dagesch* sæpe excidit, & ante ^ל ac gutturales plerumque compensatur, mutato - in - vel., vt: ^{הַמֶּלֶךְ}, ^{הַמֶּלֶךְ}, ^{הַמֶּלֶךְ}.

b) *emph.* aduentantibus præfixis ^ל, ^כ, plerumque expirat, relicta vocali sua: vide Cap. I. membrum I. §. III. n. 2.

c) ^ה *emph.* interdum vocandi vim habet, vt: ^{הדרו} o generatio; interdum vero *pleonastice* ponitur.

d) In *compositis* vox posterior ^ה *emphaticum* accipit, vt: ^{בית הנה חמי} Bethlehemita: sed ^ה locale suffigitur priori, vt: ^{בארזה שבע} versus Bersabam.

2) *Interrogatiuum* (admiratiuum ac dubitatiuum) quod ordinarie præfigitur per ^ה, interdum per ^א aut vt: ^{הבן} num filia? ^{האיש} an vir? ^{הבן} num filius? ^{האניכי} an ego?

^ו Significat *&*, *etiam*, *aut*, *sed*, *itaque*, *cum*, *tunc* &c. præfigitur per Schua, sed ante *labiales* & literam *Schuatam* accipit Schurek, vt: ^{ומושב} ^{האמים} Euphonia causa (sicut & ^ו) habet pro, quando syllaba proxime sequens habet tonum, vt: ^{בחד ופתה ופה} formido & fouea & laqueus.

Not. Datur quoque ^ו *conuersiuum*, quod ^ו præter copulandi vsum, mutat significationem vel (α) Futuri in significationem Præteriti, habet que sub se sequente *Dagesch*, vt: ^{ויפקד}; vel (β) Præteriti in significationem Futuri, quod habet ordinarie Schua, & cognoscitur e *sensu*, præsertim e præcedente Futuro alio. Caterum vt ^ו *conuersiuum Futuri* sæpe tonum ex vltima in penultimam retrahit. (e. g. ^{ויילך} pro ^{ויילך}) sic ^ו *conuersiuum præteriti* tonum interdum *emphatice* e penultima ad vltimam retrocedere cogit, e. g. ^{ועמק}.

^כ ordinarie præfiguntur per Schua; ^כ *sicut* ^כ ad, iuxta, contra, in, propter, pro &c. ^כ *in*, *inter* cum, propter, contra, per &c. significat. Schua sub Præfixo ante aliud Schua transit in *Chirek*, in quo præcedens ^ו simul quiescit, vt: ^{במי} pro ^{במי}, ^{בבלי} ^{בבלי}, ^{לפניכם} & fit.

Not.

Not. 1) Litera **ב** מכלל **ב** ככלל **ב**, praefixa infinitiuis, designant Latinorum Gerundia, & tunc **ב** sign. *dum, quando, cum*, formatque Gerundium in **דו**, vt: **בשוב** in reuertendo **ב** significat *postquam, iuxta, quando, cum*, vt: **בבוא** cum veniret. **ל** facit Gerundium in **דו** & **די**, vt: **למות** ad moriendum, **לגשת** ad accedendum, **מ** sign. pra, potius quam, ne, vt: **מפקר** pra visitando, **מבוא** ne venias.

2. Litera **ב** componuntur cum particulis

a *expleritis* **אין**, **אין** & **אין**, & separatim tunc praefiguntur vocibus, vt: **באין** in vanum, **באין** ex quo venit **באין** in caligine **באין** ad gladium. **באין** & **באין** secundum, **באין** secundum illas.

b *Separabilibus*, vt: **באין** in antequam, **באין** in trans, **באין** in non, **באין** in inter, **באין** ad non, **באין** & **באין** ad non, **באין** ad quando, **באין** a foris &c.

c *Inseparabilibus* seu suffixis, vt: **באין** in me, **באין** in eo, **באין** in ea, **באין** & **באין** in iis. **באין** mihi, **באין** tibi &c. **באין** a me & **באין** a te &c. vid. Cap. II. §.

VIII. Sed litera **ב** insuper assumit syllabam **ב** vt: **באין** sicut tu. sic **באין** &c. interdum tamen sine **ב**, vt: **באין**, **באין**.

§. III. SUFFIXA tam *Nominum*, quam *Verborum* & *Particularum* exhibet sequens Schema, & quidem secundum differentiam *Numeri*, *Personae* ac *Generis* probe notandam.

SINGULARIA.		PLURALIA.	
1. C. meus, me		1. C. mei, e, a.	
2. M. tuus. F. tua.		2. M. tui. F. tuæ.	
3. M. suus, eius. F. id.		3. M. sui, eius. F. id.	
1. C. Noster, e, a.		1. C. Nostri, e, a.	
2. M. vester. F. id.		2. M. vestri. F. id.	
3. M. eorum. F. earum.		3. M. suorum. F. earum.	

- Not. 1. Numerus *singularis* ordinarie affixa *singularia*, pluralis *pluralia* (quorum Character est ^ו) postulat. vt: קול, קולי, קולה, קולות &c. קולותי, קולותיה, קולותיהם &c. Quatuor Nomina, אב, אבתי, אבתי, אבותי mediante, status constructi pro ^ה promiscue adhibent ^ו mobile, vt: אבתי, אבותיה, אבותיהם &c.
2. Affixum genere conuenit non cum nomine subiecto, cui adhæret, sed cum obiecto, seu illa persona aut re, ad quam refertur, v. g. קולותי quasi verbum tua, o fœmina; קולותיה quasi verbum tuus, o mas. Sic אבתי quasi maritus tua, אבותיה quasi vxor tuus.
3. Differentia inter *suius* & *eius* non ex affixo, sed e sensu dijudicanda est. v. g. קולו vox eius (alterius) & vox sua (ipsius).
4. Nomina propria non admittunt affixa. Non enim dicimus יעקובי Jacobus meus, sed יעקובי filius meus Jacob.

5. *verba singularia & pluralia eadem habent affixa, ordinarie Accusatiuum (rarius Datiuum) personalem, me, te, illum &c. significantia. Possunt tamen Verborum Personalia etiam scorsū efferri, vt:*
 וְבָרַךְ אֹתִי & בָּרַךְנִי visitauit me.

6. *Particularum alia assumunt Affixa*

a *singularia, vt:*
 אֵיךְ vbi? אֵיךְ, אֵיךְ, אֵיךְ & אֵיךְ vbi ille, illi, tu.

אֵיךְ non, אֵיךְ, אֵיךְ, אֵיךְ non ego, nos, tu.

אֵיךְ Coram, אֵיךְ, אֵיךְ, אֵיךְ &c.

b *pluralia, vt:*
 אַחֲרַי & (quasi in statu Constructo) אַחֲרֵי post,

אַחֲרֵי, אַחֲרֵי, אַחֲרֵי, אַחֲרֵי &c.

אַחֲרֵי & אַחֲרֵי post, אַחֲרֵי, אַחֲרֵי, אַחֲרֵי &c.

עָלַי & עָלַי super, contra, עָלַי, עָלַי, עָלַי &c.

c. *Singularia & pluralia promiscue, vt:*

בֵּינֵינוּ inter, בֵּינֵינוּ & בֵּינֵינוּ in forma plurali:

בֵּינֵינוּ inter nos.

בְּתַחֲמֵי sub, בְּתַחֲמֵי & בְּתַחֲמֵי sub me, loco mei.

Not. Nonnulla particulae habent *praeaffixam & suffixam*

simul, vt: אִתִּי cum, אִתִּי de meo, אִתִּי &c.

אִתִּי cum, אִתִּי, אִתִּי, אִתִּי etc, אִתִּי iuncta, אִתִּי

etc.

§.IV. Hic simul notanda sunt *litterae paragogicae*

vt: אֲחֵרֵי pro אֲחֵרֵי sic אֲחֵרֵי pro אֲחֵרֵי

¶ Paragogicum est frequentissimum, & apponitur

1. *Primis personis Fut. vt:* אֲחֵרֵי, אֲחֵרֵי; alius rarius.

2. *Nominibus masculinis, vt:* אֲחֵרֵי a אֲחֵרֵי; saepius

Foemininis, in mutato, vt: אֲחֵרֵי, terror,

אֲחֵרֵי magnus terror.

3. *Nominibus loci ac temporis, significans in, ad, versus, &*

dicitur locale, vt: אֲחֵרֵי, versus coelum.

4. pronomibus separatis, vt: הַמָּה, הַנֶּה, pro הֵם, הֵן, sic: לָךְ pro לְךָ.

5. Quibus *Aduerbiis & Affixis*. conf. Wasm. p. 46, 47. vt: חַיִּים, חַיִּים, חַיִּים &c.

vt: אֶסְרֵי אֶסְרֵי, מִנִּי, מִן.

vt: יָדְעוּן, יִשְׁבְּרוּן, יַעֲשׂוּן facies.

vt: יָשַׁב pro שָׁבַת, יָשַׁב pro גָּשַׁת.

De Literis *Epentheticis* vid. Cap. I. memb. I. §. III.

CAP. V.

DE SYNTAXI,

siue de

Præcipuis linguæ Hebrææ Idiotismis.

I. DE NOMINE.

§. I.

Adiectiuum naturali ordine substantiuo suo subiungitur vt חָכֵם בֶּן חָכֵם filius sapiens; siu autem præcesserit, tunc aut *Ellipsis* est verbi substantiuo, est *vel sunt* vt: גָּדוֹל עֹנֵי (Gen. IV, magna est iniquitas mea; aut formam regimini induit, ita vt alterum ablatiuo efferatur vt: גָּדוֹל כּוֹחַ magnus robore; aut per *inter* explicetur חָכֵם חֲרָשִׁים sapiens artificum i. e. inter artifices.

Not. Numeralia cardinalia, ir. כַּף & בַּיִת Substantiuo præponuntur.

§. II. *Adiectiuum* exprimitur emphatice, a] per alterum ex duobus substantiuo; vel b] per substantiuum cum præfixis מִלְּךָ; vel c] per *Aduerbiu*, substantiuo additum: vt [a] Gen. 17, 5. הַמִּזְבֵּחַ גֵּוִים multitudinis gentium, h. e. multarum gentium. Conf. Rom 4, 17.

b.] יָעֵץ בְּשֶׁבֶל *Consiliarius cum intellectu* i. e. intelligens. I. Paral. 26,

14. אֲשֶׁמִירָה בַּלַּיְלָה *custodia in nocte* i. e. nocturna, Psalm. 90, 4.

חֲזִיר מִיעַר *aper de sylua* i. e. syluestris. Psalmus ad gratiarum actionem i. e. εὐχαριστικός.

c) 1. Sam. 25, 31. דָּם הָרֵגָם *sanguis immerito*, h. e. *immeritus*, seu innocens.

§. III. *Adiectiuum singulare* iungitur substantiuo plurali, ad distributionem denotandam, vt: PS. 119, 137. יָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ *Rectum iudicia tua*, i. e. vnumquodque iudiciorum.

§. IV. *Substantiuum idem*, eodem casu repetitum, significat, 1] emphasin, euentiam vel continuationem, 2] multitudinem, 3] distributionem, 4] diuersitatem, vt:

1) Deur. 2, 27. בַּדֶּרֶךְ בַּדֶּרֶךְ *in eadem via, in eadem via*, h. e. continuo eadem via procedam, 2) Exod. 8, 14. Et colligebant eas (ranas) *aceruos, aceruos*, h. e. aceruacim, per multos aceruos, 3] 1 Par. 26, 13. *ad portam & portam*, h. e. in singulis portis, 4] PS. 12, 3. *corde & corde loquuntur*, h. e. duplici animo.

§. V. *Singularis numerus* saepe exprimit collectam multitudinem, vel totam speciem, vt Gen. 3, 8. בְּתוֹךְ עֵץ הַיָּדֵן *In medio arboris horti*, h. e. arborum.

§. VI. *Pluralis* ponitur pro *Singulari* ad magnitudinem & excellentiam denotandam, vt: Gen. 29, 11. כָּבְדוֹ בְּכַבְדוֹתָם *percusserunt caecitatibus*, h. e. summa & densissima caecitate. Iob. 40, 10. *Ecce bestias*, h. e. bestiarum seu beluarum maximam.

§. VII. *Nomina appellatiua Domini* דָּוִד & יְהוָה, honoris causa ponuntur in plurali pro singulari, vt: Gen. 24, 9. *Et posuit seruus manum suam sub femore Abrahami* בְּיַד אֲדָמָה *dominorum suorum*, h. e. domini sui. Esa. 1, 3. אֲנִי אֲסַפֵּר אֶת אֲשֵׁרֵי יְהוָה *nouit asinus praesepse dominorum suorum* i. e. domini sui.

§. VIII. *Nominatiuus* saepe non sine emphasi *absolute* ponitur, vt vim integri membri absoluat. Vbi verti debet: *Quod attinet ad* vt Psalm. 18, 31. *Deus, perfecta est via eius*.

§. IX. *Nomen rectum in Genitiuo* denotat, 1] causam efficientem, 2] materialem, 3] finalem, 4] effectum, 5] subiectum recipiens, 6] obiectum, 7] adiunctum, 8] comparisonem; vt: 1] *Visiones DEI*, h. e. a DEO oblata, 2] *panis hordeorum*, h. e. hordeaceus, 3] *Oues mactationis*, h. e. mactationi destinata, 4] *lignum vitae*, h. e. quod vitam operatur & conseruat integram, 5] *חסד דָּוִד* *beneficentia seu beneficia Davidis* h. e. Dauidi a Iehoua promissa, 6] *Timor Domini*, h. e. quo Dominus timetur: sic etiam in pronominibus relatiuis & possessiuis: *Iniuria mea*, h. e. quae mihi fit

fit

fit, 7) *ciuitas sanctitatis*, h. e. sancta, 8) *sepultura asini*, h. e. insepulta, sepultura asini similis.

§. X. Nomina *אִישׁ* Vir, *אִישׁ* homo in Plurali, *בֶּן* filius. ac *דָּבָר* dominus, eorumque foemina, constructa cum aliis, concreta denominatiua constituunt, seu variis de *scriptionibus* inferunt, e.g. *Bir belli*, i. e. bellicosus, *Bir terra*, i. e. agricultura deditus; *filius anni*, i. e. anniculus: *filius domus mea*, i. e. domesticus; *filius mortis*, i. e. reus mortis: *filius centum annorum*, i. e. centum annos natus: *filius arcus*, i. e. sagitta: *Dominus foederis*, i. e. foederati: *Dominus ire*, i. e. iracundus.

§. XI. Nomen *אִישׁ* aut *אִשָּׁה* iunctum *אֶת* frater aut *אֶת* soror, it. *אֶת* amicus saepe venuste redditur per *vnus* vel *alter* sine *aliis* etiam de *inanimatis*, vt: *אֶת* vnus ad alterum, de Cherubin. Exo. XXV, 20, it. c. XXVI, 3, de aulacis *אֶת* vnum ad alterum.

§. XII. Nomen *בַּיִת* domus, in statu constructo positum, pro *quo*, *uis* continente, *base* ac *loco* accipitur, e. g. 1. Reg. 18, 32. *domus aurum satorum*, i. e. mensura.

§. XIII. Nomina *בְּ* praemis *בְּ* praepositionibus *בְּ* cum praefixo *בְּ* pleonastice in statu constructo ponuntur, e. g. *בְּ* ore gladii, i. e. gladio: *In superficie abyssi*, h. e. in abyssu: *filiu Graecorum*, i. e. Graeci: *In medio viscerum meorum*, h. e. in visceribus meis: *per manum Moysi*, i. e. per Mosen: Nomen *דֵּי*, i. e. ipse *DEUS*, Gen. 43, 18. *עַל* obrem argenti istius, i. e. propter argentum illud *עַל*: *בְּ* ad deuolutionem Iosephi, i. e. propter Iosephum: *עַל* Propter negotium filii sui, i. e. propter filium suum.

§. XIV. Nomina *verbalia* absoluta & constructa, casum verbi sui, & sic *accusatiuum* regunt pro *Genitiuo*, e. g. *Plena erit terra* *דְּעַת יְהוָה* cognitione dominum, h. e. domini. Esa. XI, 9.

II. DE PRONOMINE.

§. 1. *Demonstratiuum* primæ & secundæ personæ saepe per ipsum, nomen loquentis, vel eius, ad quem fit sermo exprimitur, e. g. Pf. 50, 14. *sacrifica Deo laudem*, h. e. mihi. Num. 27, 1. *Quemadmodum* *recepit Iehoua Mosi*, i. e. Ego tibi.

§. II

§. II. *Relatiuum* saepius pro ipso antecedenti ponitur, quod e textu eruendum; & vice versa, e. g. Ion. 1, 3. vt veniret וַיָּבֹאוּ cum eis, h. e. cum nautis, Gen. 12, 5. *Et egressi sunt, Et venirent in regionem Canaan & peruenerunt in regionem Canaan*, h. e. in eam.

§. III. *Relatiuum* cum particula antecedens suum non raro includit, e. g. Gen. 44, 4. & dixit וַיֹּאמֶר illi, qui praerat domui suae.

§. IV. *Relatiui* casus obliqui describuntur pleonastice: Pl. 33, 12. *beata gens* יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ que dominus Deus ipseus, i. e. cuius Dominus Deus est.

§. V. *Relatiuum* antecedenti additur pleonastice, energeticè tamen, & vel praepositur vel postponitur, e. g. Exod. 2, 6. *Et aperuit (arcam)* וַיִּפְתַּח אֶת-אֲרוֹן הַבְּרִית & vidit ipsum, puerulum, pro & vidit puerulum.

§. VI. *Pronomen* verbo intransitivo suffixum exponi debet per particulam, vt: קָמִי surgentes mei, i. e. contra me. Pl. 18, 40.

§. VII. *Relatiuum* non raro deest, vt Pl. 7, 16. *cadit in foueam*, fecit, pro, quam fecit.

§. VIII. *Pleonasmus Pronominis* saepe est elegans & emphaticus, vt Gen. 12, 1. *ito tibi*, c. 21, 5. *sedete vobis*, Job. 19. *quem (Deum) videbo mihi*

III. DE VERBO.

§. I. *Verba simplicia* apud Hebraeos habent etiam significationem compositorum. Conf. Lexica sic קָרָא significat *vocare & inuocare* &c.

§. II. Breuitatis causa *enum* quandoque *verbum* pro duobus ponitur; quando scilicet, verba, motum non significantia, eum ex adiuncta praepositione nanciscuntur, e. g. Gen. 12, 12. *& capta est mulier illa in Pharaonis domum*, h. e. captam Pharaonis domum perducta est.

§. III. *Verbum* saepe non de *actione noua*, sed de veteris *restauracione*, *continuatione* & *incremento* est intelligendum, e. g. Gen. 15. *credidisse dicitur Abrahamus DEO*, quia fides iam ante credentis confirmata fuit.

§. IV. *Verbum actionis* & effectus saepe intelligitur de agendi a) facultate, b) iure & debito, c) voluntate ac voto, d) conatu, e) consuetudine, f) occasione, g) permissione, e. g.

a) Es. 49, 15. *num obliuiscetur mulier fetus sui*, h. e. obliuisci poterit, b) Ps. 32, 8. *docebo te, quia iras ibis*, h. e. ire debes, c) Gen. 24, 58. *num ibis cum viro hoc*; & dixit, *ibo*, h. e. visne ire? volo ire, d) Gen.

37, 21. *Ruben eripuit eum ex manu eorum*, h. e. eripere conabatur, e) Gen. 29, 26. *Non fiet sic in loco nostro*, h. e. non solet fieri f) Exod. 23, 8. *manus excecat oculos*, &c. i. e. occasionem excæcationis subministrat, g) Iob. 1, 21. *Dominus dedit, Dominus abstulit*, h. e. permittit auferri.

§. V. Verbum sæpe præter vsitatam significationem simul eius qualitatem, adiunctum & conditionem denotat: sic, e. g. *videre* sæpe cum singulari quadam oblectatione spectare significat.

§. VI. Verba, quæ fieri, esse vel agere quid significant, sumuntur interdum pro rei notificatione & declaratione, e. g. Exod. 20, 7. *non faciet innocentem*, h. e. non declarabit innocentem.

§. VII. Verbum appellandi vel notificandi pro ipsa rei productione & essentia interdum sumitur, e. g. Esai. 56, 7. *Domus mea, Domus orationis vocabitur*, i. e. erit omnibus populis.

§. VIII. Verba notitiæ plerumque simul de affectu intelligenda sunt, ut: Iob. 19, 25. *Ego scio* &c. i. e. firmissime credo. 1. Sam. 11, 12. *filii Eli non cognoscebant dominum* i. e. non timebant.

§. IX. Verbum voluntatis sæpe non de nudo voluntatis arbitrio accipitur, sed causam & conditionem effectus simul includit, e. g. Dan. 4, 14, 22. *Deus, cui vult, tradit regnum*, vult autem illud dare humiliantibus se coram ipso, v. 14.

§. X. Verba affirmantia pro contrariis negantibus, & vice versa, non sine emphasi ponuntur, e. g. Gen. 25, 31. *Lea exosa*, i. e. minus dilecta, Esai. 42, 3. *arundinem quassatam non franget*, h. e. consolidabit & confortabit.

§. XI. Certa verba, in primis יסף addidit, שׁוּב redire, רָשִׁיב benefecit, & הִגְדִּיל magnificet infinitiuis præposita, ratione sensus habent vim *Adverbiorum*, ut:

וְהוֹסֵף לְלֵרֶחַת & addidit parere i. e. amplius siue porro peperit.

§. XII. Infinitiuus absolutus verbo suo finito præpositus certitudinem, postpositus continuationem, emphatice significat, ut מוֹת תָּמוּת מוֹת תָּמוּת *moriendo morieris* i. e. certissime. Gen. 11, 17.

וַיְבָרֵךְ בְּרוּךְ אַתֶּם & benedixit benedicendo vos (vobis) i. e. constanter. Ios. 24, 10.

Paucis his, benevole Lector, de Idiotismorum doctrina degustatis lege Auctores, qui eam ex professo tradiderunt: Vivvegius in Phosphoro, Dantzius in Interprete, Glasius in Philologia Sacra, &c.

TAB. ACCENT. METRICAÆ.

		DOMIN.	SUBDISTINCTIV.			
			Minor	Maior	den. Maj. variis	
IMPERATOR et REGES	Silluk & presente	ord. in v. 3 labor. in 2. v. n. 1.	$\bar{\text{H}}$ H H	H H H	H H H	in ditione semel tantum subdistinguenda
	absente	in 3. l. m. 2. v. labor. in 2. v.	H H H	H H H	H H H	ambabz his vocibz labor. ut Ps. 78. 1. neutra laborante. ut Ps. 44. 1. Ps. 69. 1. alterutra laborante semel tm Prov. 8. 15.
	Merca Mahpadi	n. 2.	H H	H H	H H	H H
	Atnach	n. 3. ordin. lab. in 2. v. in v. 3.	H H H	H H H	H H H	H H H
DVCESS	Rbhia Gerefeh	n. 4. pref. 3 abs. 3 in 2. v.	H H H	H H H	H H H	
	Pfik Schalsch	n. 5.	H H	H H	H H	
	Rbhia simplex	n. 6.	H H	H H	H H	H rep.
	SarKa	n. 7.	H H	H H	H H	H & c.
	Tiphcha anter.	n. 8. in 2. v.	H H	H H	H H	H & c.
COMITES et VICARII	Paser	n. 9.	H H	H H	H H	
	Pfik	n. 10. et 1.	H H	H H	H H	
	Vicariu Silluki	n. 11. in 3. v. in 2. v.	H H H	H H H	H H H	
	Vicariu Atnadi	n. 12. in 3. v. in 2. v. et 1. in 2. v.	H H H	H H H	H H H	
	Vicariu Rbhia Gerefeh	Annot. III. present in 2. 3. v. absent in 3. v. in 2. v.	H H H	H H H	H H H	

